

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Merchantii Vitis Florigera

Merchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Sect. 1. Ave Regina cœlorum, Ave Domina Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](#)

Cant. 7. gradus in Templo trinum, celesti auxilio adjuta, ita utunc ei potuerit illud dic: *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, ô Filia Principis.*

4. DOMINVS TECVM, correspoder Annuntiacioni, quia Dominus tunc cum ea fuit speciali modo, mox ab eius humili responso, per personalem vniōnem ad carnem ex ea assumptam: Dominus tecum, ô Maria, tecum in mente, tecum in ventre, & vero mysterijs secundissimo.

5. BENEDICTA VIRGINIS MARIAE IN MYSTERIIS, correspoder Visitacionis: sic enim à S. Elizabetha salutata fuit, & à S. Ioanne in vice per os Matris loquente, quomodo & eam paulo ante Angelus salutarat eisdem verbis. Hinc & Festum illud quibusdam in locis intitulatur Festum S. Mariae de Gratia, quia per illam grata repletus est Iohannes & Elizabetha.

6. BENEDICTVS FRUCTVS VENTRIS TVI, correspoder Festo partus eius, quando felicit in medio Angelorum, celo & cœlitibus sam benedicibus, Iesum peperit sine Virginitas detrimen- to: quia sicut sine lassione & corruptione fructus ex arbore exoritur, ita Christus ex Virgine: & sicut decor est arbore fructus eius, ita & Mariæ decor est eius Filius.

7. SANCTA MARIA MATER DEI, correspoder Purificationis, in qua publicè apparuit Maria tamquam Mater Dei, quando diuinum suum In fanteum præsentauit cum gaudio & iubilo in Templo his qui expectabant redemptionem Israhel: Ecce venies ad Tempulum suum Dominator Dominus.

8. ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS, correspoder eius in Cœlum Assumptionis: id enim alium praest est, ut perpetuo interveniat & ore pro nobis misericordia peccatoribus tamquam Mater, Mediatrix, & Advocata nostra: idcō assumpta, ut nos tu salutis fideliter & amanter tractet negotia.

9. Illud, NUN ET IN HORA MORTIS NOSTRAE, rememorare potest Festum Compunctionis eius, & confitacionis quam habuit iuxta Crucem in morte Filii. Per quam meruit affilere omnibus filiis Dei, benedictio in hora mortis, colique ab infidis, dæmonis protegere, & a mortis æternæ periculo liberare.

Propter hanc igitur omnia meritò Ave Angelorum, cuius Gabriel Archangelus primam patrem cœlesti mandato pronuntiavit, & auribus MARIAE, onusque eius, velut cœlesti melos, melque suave in fudit, crebro et repetitus cum devotione, tamquam gratis auribus excipendum, si à mellitus auctoribus labi prodierit. Coniungendum ergo est ostiolum cum Gabrieli ore, mens cum mente, reverentia nostra humilis cum eius reverenti humilitate, quando pronunciamus illud Ave. Sic enim non poterit repulsum pati, nec ingratum esse. Sic

mens illud Ave, peccatorum miserere.

QVADRIGA MARIAE AVGVSTÆ.

TRACTATVS III.

PIE ELVCIDANS ANTIPHONAM MARIANÆ LAUDIS,

Quæ canitur à Festo Purificationis usque

ad Pascha.

In gratiam Pastorum, & Concionatorum, ac Dei patræ Virginis pitorum omnium, quibus dictum est:

Qui elucidant me, vitam eternam habebunt. Eccl. 24.

INTRODVCTIO.

Ecclesia congregaudens, & congratulans Virginis Deiparæ, ante Thorum eius frequentat dulcia Cantica dramatis, utin cordibus filiorum suorum fœcūt & accendat amorem erga eam, & venerationem candide pietatis. Illa autem Cantica, five Antiphonas suave-sonantes, immutat verbis & modulis pro varietate temporum, & mysteriorum annua revelatione recurrentum. Interim ad eundem scopum tendunt, & in reac significatione primaria conformitatem habent. A Pentecoste usque ad Adventum Domini cant: *Salve Regina, Mater misericordis.* Ab Adventu usque ad Purificationem, *Alma Redemptoris Mater.* A Purificatione usque ad Pascha, *Ave Regina Cœlorum.* A Paschate usque ad Pentecosten, *Regina Cœli letare.* Sic in his Antiphonis fere reperiuntur haec vox, *Salve latare, Ave, que idem significat, & renouat illud Ave Angelicum, quod olim Gabrielis ore fuit depronatum, ad excitandum gaudium indicibilem cordi Mariæ, ob redemtionem generis humani, cui debet beatip̄a cooperari electa ad hoc Mater Filii Dei.* Illud nemp̄ Angelicum Ave initium fuit gaudij ineffabilis, initium nostræ salutis, initium consolacionis filiorum Adæ: id est tam frequenter repetitum, tamquam mel in ore, melius in aure.

Propterea etiam in hac nostra Antiphona bis repetitur *Ave*, bis *Salve*; & rufus *Gaudete* et *Vale*: quæ omnia voce diuina, te sunt eadem, & nihil aliud significant, quam si diceremus: *Tibi ô MARIA! ut gaudium, & salus, id est, felicitas, victoria, honor, virtus, gloria. Tibi congratulamur, & gaudeamus, ac obsequium humilis seruitutis, & veneracionis offimus.*

AVE REGINA CŒLORVM, SECT. I. AVE DOMINA ANGELORVM.

I Taque quando dicimus, *Ave Regina Cœlorum, B.V.R.* idem est, ac si dicamus: *Aguofimuste, ô Virgo, gina Cœli, honor, virtus, gloria.* Tibi congratulamur, & tamquam Regiam potentem, & non solum in torum-

falo

salo & solo nostro, sed & in Cœlo; nec solum in so- que Monumenta Congregationis S. Georgij in Al-
lo & Cœlo, sed & in Cœlis Cœlorum; nec solum in ga in Hispania, illos qui eius auctores fuēt & ea Beata
Cœsis materialibus, sed etiam in spiritualibus, de Virgine Maria accepili; Gabrielem Archangelum quibus scriptum est: *Celi enarrant gloriam Dei,* & integras novem horas in hac legatione apud Vir-
ginem terram existens *sonus eorum.* Etenim MA. givem perfristis, & si ob incredibilem Virginis
Regina est dominans super aërem, & aëreas modeliam, & maiestatem pluquam humanan &
Potestatis, Regina est excelsa & dominans super ob diuinum Verbi carne induit präfessionam, in admis-
sione. Regina est Sole amicta, Stellis coronata, sub rationem raptus discenderet nequeret. Quod forte Xal-
pedibus Lunam habens. Ipsa est Signum illud ma- indicat Evangeliis his verbis: *Et dicitur Angelus B. Virg. in*
Cœlo, quodq[ue] non solum S. Ioannes, sed & omnes givium obstupefactum sic hasilis in conspicua
*in terra homines suipice debent admirari, vene- Reginæ Angelorum, ut caveli nequirit, donecta-
ri, vique in seculum facili. Reginæ est, in Cœlo dem re exente, quodammodo tamen invicta*
Empireo afflentes à dextris Regis omni decoro glo- loco diffluit.

*Rige circumdata. Reginæ est, regens & moderans Hanc quoque Reginam & Dominam suam a. Agnus
Caros animatos & spirituinos, Apostolos, Marty- gnouerunt Angeli. in Natiuitate Filii eius coni- turor
tes, Confessores. Hi nem p[ro]p[ter]e Cœli, qui potissi- nentes, *Gloria in excelsis Deo agnouerunt enim ei - D[omi]na*
mum anouciant gloriam Dei, in quibus Deus ha- ius Filii fecerit Maccii, Regis Régum, Regis celo, & Apo-
bitat & obamulat, quorunque fulget meritis, co- rum & Angelorum. An non tunc meito portuerunt li-
rufat miraculis, fulgurat verbis, exaltatur enco- ei occidere itud, *Ave Reginæ Cœlorum, Ave Do-
minæ Angelorum, Salve rāx, Salve porta, ex qua*
mij. Sic & Reginæ hos moderans, per eos mira mundæ lux est oria? Nem p[ro]p[ter]e claritate ab ipsa prode-
operator, mirè magnificatur in his inferioribus, Regi sic disponentes, si volente, ut annuncient glo- unte circumfulsi tunc canunt Angeli. Tunc quoque
riam non solum Regis, sed & Reginæ.
lunam germinans geminabat inter Lilia cœlesti,
laudans & laetabunda, prout deserpferat ohm Pro-
pheta Isaías, c. 35.*

AVE DOMINA ANGELORVM.
Dominæ **M**erito Maria Angelorum *Dominæ* vocitatur, Igitur etiam Angeli Dominam suam agnouerunt,
Angelorū *qua Angelica natura est velut Ancilla illa, qui eam cum pueris ex duex erunt & ducent in*
*& quare, cui (nolit Regio Et h[ab]et) Maria innititur p[re]dic- Egyptum, certe tibi simulacris tenetis, illic
tibus, sicut humana natura est altera Ancilla, que plena lucis illaturam. Ille enim comites habu-
cui colligit vestimenta, interpretante S. Bonaventura, ille Angelos, tamquam peccatiuos honorato-
hoc est, eius virtutes & exempla. Sicut ergo nos riu[m] monachus de hoc apprendit inuenit, &
eam Nostram DOMINAM per excellentiam no- & Angeli eadem nominatura eam possunt hono-
minamus, in omni fere gente & omni idioma te- loriphum monachus de hoc apprendit inuenit, &
mat, & Angeli eadem nominatura eam possunt hono- illici commendando. *V[er]e quequid dicam ibi, inquit Au-*
rare. *Hoc tamen supra homines habent, quod p[ro]p[ter]e gelus.* Ergo & in hac profectio dicere ei possu-
sunt primi a J[oh]anni huius Reginæ & Dominae eam mus: *Ave Reginæ Cœlorum, Ave Domina Angelo-*
honoris g[ra]uam semper circumstantes, & eius rum, *Salve porta, ex qua mundo lax est ora.* Licet
iussi exequentes. Hi funi filii Dei primogeniti, ita eam peregrina viceat, & in eolum alienum trans-
biles coram Deo & Matre eius. Hi iunt Altera migrare coacta: arameum illic Selem & lucem in-
matutina, Chritum & Deiparum velut Solem & veluti solefitem, Egypti tenebras fugatam: co-
Lunam stipantia. Hi iunt Flores & Lilia Spontanam lumq[ue] e[st]oambulat in eunt ianthino calceo, ab An-
& Reginam circundantia & coronantia.*

Hanc ut Angelorum Reginam agnouit S. Ga- Angeli quoque illi, qui Filio agenti in hac vita
briel Archangelus annuncians et dignitatem Ma- mortali continuo alterius, ad audiendam vocem
tris Dei, quam confequebarunt h[ab]et dignitas Regi- sermonum eius, & ad faciendam voluntatem eius,
na Angelorum & hominum. Quapropter nou- non ignorabant hanc eam sublimem Dominam
nulli sententiam fluxi genibus ab ipso salutaram, & Reginam, eiusque etiam fuere negotio ad chil-
quam formam p[re]p[ar]am q[ue]dam anima imitata leguntur, simi & promiscui. *Amen, amen dico vobis, videtis
ibis calos apertos, & Angelos Dei ascendentes & ita*
licam, sive Rosarium recitando, live officium ali- *descendentes super filium hominem.* Et quis eos vidit
ud p[re]se seruitus Mariæ Deiparæ offerendo per prius aut postius quam Maria Angelorum Domina
frequentem repetitionem Salutationis Angelicæ, quæ & ipsa mystica erat Scala, per quam Angeli
ante Deiparæ imaginem genu flerere solabant, ascendeant & descendebant. *Et iterum: Accese Matth.*
Ita traditur de S. Margareta Hungarica, & de S. runt Angeli, & ministrabant ei. In deserto paenam
Maria Ognia, quæ per plures horas solita fuit ministrabant ei post ieiunium quadragesimum,
offerente Virgini Salutationes Angelicas maximo. Et unde ille panis aut oibus deproprius? Ex Ma-
nuero, semper tamen inchoans fleret bargenja næ scilicet Matris suæ cella. Hac ergo Filio suo
honoris scilicet & devotionis gratia, Traduunt quo- per Angelos quodammodo ministrabat, quam &
ill

illi maximè venerabantur tamquam Dominam suam, & Marem Domini sui. Sic etiam Angeli apparuerunt ei in resurrectione & ascensione Filii, & eam honorauit voleciam Dei Matrem, & celorum Regiam. Vbiique ergo i Filii & Mitis mysteriis decantari potuit illud: *Ave Regina celorum, Ave Domina Angelorum.*

Sed & specialiter illud decantatur Angeli occurrentes in Assumptione sua ad Thronum Filii, & in coronatione caelesti, quando à Patre in celis publicitus honore ineffabiliter declarata fuit celorum Regina, & Angelorum Domina ita ut unice canticum & illud perfectè adimpleret, sicut & prius in eius Filio: *Adoremus omnes Angeli eius.* Quapropter & ipso eam agnoscentes & honorantes, triduo tumultu eius circumdederunt cum harmonia caelestis, donec corpus animæ reuniretur & allumeretur in gloria.

Festivitatis B. V. ab An. gelo: præmulgata. Nec hic silentio involvendi illi Angeli, qui eius Festivitates populis fidelibus promulgantur, ut ecce Regiam & Dominam Iuanum celebrarent & exaltarent. Sic Festum Nativitatis Virginis aetate in Ecclesia ignoratum Angeli promulgant, & celebrandum indicarunt, dum quotannis celestem melodiam intonant octava die Septembris, & in aures Sancti cufuldam Anachoretæ illam resundunt, ut ipsi Interpres & Praecep fieret caelis huius gaudij, & divina voluntatis, quæ simile Festum in terris deserendum ordinabat in honorem sua Materis.

Sic propè Yrbem Suissionis in Gallia, auditu Angelorum in die festivo Assumptionis Mariae, lemmi multa decantare: *Felix namque es sacra Virgo Maria, & omni laude dignissima.* Ego Quoquid cœlesti cantu docebant, qualiter audito allumpia Virg laudes forent celebrande in terris, quas sic Angelici spiritus decantari in caelis, ut alibi fuisse Thomi Cantatoris restulimus.

Quod si Historias Ecclesiasticas percurvere velimus, inventimus frequenter gloriam Mariae, & eius laudes a cœlestium spirituum Choris promotus fusile apud homines; ut obsequium pia servitutis Regiae fuerit tam Angeli, quam mortales sedulò deferunt, quasi illud crebro confronuat in eodem Choro cum cordis iubilo. *Ave Regina Celorum, Ave Domina Angelorum.*

Sic ab Angelis illud Canticum didecerunt homines: *Regina Cœli laeta, Alleluia.* Quod si concinuerunt, dum gravissime luce pœbli, Imago Deipara Romæ deferuntur in supplicatione tempore S. Gregorij. Quibus ipse eum Choro suo accinuit, & addidit, *Ora pro nobis Deum, Alleluia.*

Sic S. Franciscus plutimum diligerat Ecclesiam Agnouerunt Reginam celorum, & Dominam sanctam Mariam Angelorum. In illa aëmirum sapienti audiverat Angelos ante Thronum Virginis a S. Materno S. Petri discipulo proprio manus de Virg frequentans dulci Cantica dramatis, Ibi lineatam, & in Templo aëre extacta, & Virginem etiam spiritum hauebat perfectionis, apparente Diaparæ dico Walcirze (Oppidum est Namuribz MARIA in medio Angelorum. Frequentans cense collocatam, miraculisque celebrissimam dum ignis Templum absumeret, in sublime trans-

Turcell. i. his.

*Laurera-
na.*

R. stule-

stulerunt, cunctis videntibus. Columba quoque candida dictam Imaginem preceperunt, donec in sub- fia que latus de Jacob, & de Iacob, non in his qui sunt urbano quadam horo ab iudeis posita est. Cum de Eblau, id est, reprobis. Iles amar, & viculum illi verò nula arte transfigi posset, Theodoricus loco ipsam amant, qui instar Iacob omni studio in hoc regum votum fecit se Monasterium in loco stadio luctantia cousta virtu, contra mundum, Hortuli exterrutum, quod hodie exat, & sic carnem, demonem; immo pro Deo contra Deum, Deo permittente Imaginem Walserium retulit, ad exorquendam cum lachrymis benedictionem. Ad eius autem adventum tanta confusio frequen- In illis habitat & mituit radices, qui sunt de Iacob, tia, ut liberaliter peregrinorum magnificum sit fide generatione querentium faciem De la- extructum Templum, Collegio Canonicerum & col. Hi sunt electi, de quibus ei dictum est: Et in Sacellorum adductum. Ibi ergo iterum & iterum electa mea misericordia, de quibus & ipsa dicit: In Ecclesiastico in clamatum est, Ave Regia Calorum, Ave Domi Sion firmata sum, & radicata in populo honorifica- na Angelorum. Quapropter & ipsi ei eximo cordis affectu occi- pti sunt. SALVE AVE MARIA SANCTA. Exinde lob

Poletremo licet rememoramus Ecclesiam Romanam ad sacram diuinam revelationem in honore B. Mariae gratias agnoscimus. & septem Angelorum primatorum, qui et alii sunt in gloriam per Filio, de quibus Franciscus Maynorius Doctor Illuminatus fit de creat. anima B. Mariae. Ait: *Mater Domini dicitur habere septem notabilissimas Angelos, qui afflunt eius Thronum. Ecclesia ergo illis dicitur B. Mariae Angelorum, hoc est B. Mariae stipula patrum septem Angelis Quinque Ius IV, observationes cuidam pro Sacerdoti factas, cum eccl. Cardinalem Pontificibus induitus confraternitatem hanc in honorem Sancte Mariae Angelorum, & illuc ex Ecclesia S. Crucis in Ierusalem transfulti Monasterium Paxum Curchianorum. Vide Cornelium à Lapide in Apoc. c. t.*

centum SABDA RADIX SANCTA. Et cum lob
fabi congratulatur: *Radix magna aperta est iuxta
quas. Nempe haec radix non est operata, sed aperta, lib. 13.
non fixa in arido solo, sed in celo, nec infocunda
est floribus, sed fugit in copia aquas diuinis favo-
ris de Paradiso, quas ramis commutat; vt non-
datur flores, scutulus que proferant cum odore & in-
cunditate*

Certe Maria vbi pietatis dignatur iacere radi-
ces, non ibi ramis focundi exurgunt, & ibi videre
est omnis genitis proceras, speciosas fugientes
in celum quicquid caput solent; & simul
medicas odorem quaquevis sumptuosa humi-
les arbicularis cum aromatibus. Propterea dicit de
se: *Quasi Cedrus exaltata sum in Libano, & quasi Cedrus
Cyprestris in monte Sion: quasi Palma exaltata sum*

SECT. II

SALVE RADIX SANCTA,

B.V.ra-
dix San-
Bizatu

Olim legebarū & cantabārū, *Salve Radix*
Iustitiae, pro eo quid nunc habemus, Salve
Radix salutis Porta. Vtique Decipara Maria Radice
omnis sanctitatis, ex qua non nullus Fructus ille
erit, de quo Angelus: *Quodex te nascitur, san-*
ctum vocabisur sed etiam omnia fuitas & pietas,
que in terris repperit, ab illa & per illam procedit,
ac in illa radicatur. Arque hic verum est illud Apo-
stoli: *Si Radix iusta, & Rami, quia humor radica*
lis & vimvis sanctitatis a Iesu & Maria procedit,
tamquam a Radice in exteris electos quasi Ra-
mos & lumen ad eundem coniuncta & sanctificata,
floridosque & fructifcentes efficit. Propterea
etiam dicit huius dictum exaltatus ab eo qui habitavit
in Tabernaculo suo: *In tabernacula tua, in Israe*
l hereditate, & in letis mitte radices. Quasi dic-
atur ei: Israël sit posseſſus tui, & Maria, sit tu ha-
bitans & portio dicta, illi feliciter vesti Israhelita,
quoslibet & mili in populum dilectum elegi. In
illis electis radicata, & immorta! radices fiducie, radi-
ces humilitatis, & verae pietatis, radices puritatis,
devotionis, amoris, sanctitatis, & frumentorum fructu-
rum & pleniorum. Si que in plenitudine sancti-
tum sit dentatio tua; in pleno scilicet cor & sancto
rum sit radicatio & habitationis tua, ut ibi honorifi-
cet in populo, quem Deus honorificauit, & in ha-
reditate charata in sibi elegit.

Rom. 13:

Immixta aquas in platea. In arboribus peti-
chia, pīstantes, pretiosiss. & facta. Nam ex cedro,
cypreſſo, palma, olea, fauicatum est Tem̄lum,
*eiusq; vafimq; ut volant aliquantum Crux Chri-*sti ex illis fuit compacta. Hinc arboribus praefan-*
*tibus & factis comparatur Maria, & S. Mariae devo-*tione***

fuit Arboris huius velut rami. Comparatur inq[ui]na,
compo-
*ut variis perfactio[n]is in pl[ena] eminenti[n]is, & mythi-*ram**

cæ symbolo c[on]tineat in his arboribus defigitatis. Cedro
convenit immortaliitas, & prelio exfructu. Palma
*victoria, Platano inundatio vimb[us], & Oliva prei-*ram**

*um longe oléa celstudo & immortaliitas quam Ce-*ram**

*dro, longe alia rectitudine quam Cypreſſo, longe a-*ram**

li via tua quoniam Palme, longe melior vmbra &
protectio quam Platano, longe maior odor quam
*Rosa, longe aliud pretium quam Olive. Sed vte-*ram**

rius celiſtitudinem & immortaliitatē largit suis,
rectitudinem iulfis, vicioq[ue] oppresſis, vmbram
*& protectionem afflictis, exterritatis odorem de-*ram**

*voris, misericordie q[ue] oleum o[ne]ibus. Ver-*ram**

*o Maria, tu es carbor collissima, rectissima, pre-*ram**

iosissima, qui in auras confus[us] s[ecundu]s per gratiam
excellens innam, & stabili tempeſt confusa mole,
ob humilitatis radicum profanissimum. Arbor es
rectissima & impunib[us], carens omni curitate
& nodositate peccati; sine corruptione aut cane
*concupiscente, in tua semper perdurasti integ-*ram**